

OŻANKA (30) *sb f*

ożanka (3), **ozanka** *a.* ożanka (27); ożanka *SienLek* (3); ozanka *a.* ożanka *FalZioł* (26), *Calep*.

o z tekstów nie oznaczających ó lub pisane dużą literą, -a-, [-ã-]; końcowe a jasne.

sg N ożanka (20). ◊ *G* ożanki (6). ◊ *D* ożance (2). ◊ *A* ożankę (2).

Sł stp: ożanka, ożenka, *Cn:* ozanka, *Linde XVII – XVIII w.*

bot. *Teucrium flavum* *L;* ożanka, roślina z rodziny wargowych (*Labiatae*) o kwiatach purpurowych albo żółtych, występująca w licznych gatunkach, mająca właściwości lecznicze; *chamaedrys, chamaerops, hemionion a. hermion, serrata, splenium Cn* (30) : Galienus powieida iŕz iefth moczy ciepłej y wyŕufzaiącey/ á ftąd iefth barzo podobna ozanka ku dębczinie. *FalZioł* I 36c; Też opuchłym ludziem iefth pożyteczna [!]/ martwy płod z żywota wypądz/ á z włafzcza vwarzona ozaⁿka w oczcie á w wodzie fledzionę zatwardziałą odmiękcza *FalZioł* I 36c; Ozanka iefth łmaku trochę gorzkiego/ y trołzkę przykwafnieyŕzem á dla tych łmakow iefth barzo vżytheczna naprzeciwno niemoczam fledziony *FalZioł* I 36d; Też gdy iefth zielona ozanka ma mocz goiączą rany narałfczaiąc ciałem *FalZioł* I 37b, I 36c [2 r.], d, 37b; *SienLek* 203v, Xxx3; [Ożanká/ Trissago, herb *Volck* Ppp4v].

Wyrażenie: »korzeń ożanki« (4): Też gdy vwarzyŕz korzeń Ozanki w wodzie á z oną wodą rozmąciŕz mąkę iarą tak iŕz vczyniŕz plałtr [...]/ Tedy ten plałtr przykładay na miełcza ktoreby cżuynofci niemiały *FalZioł* I 37c, I 37b, c [2 r.].

Zestawienia: »biała ożanka« (1): Ktemu też dobrze białą Ożankę w piwie wárzyć/ áz do połowice wywrę/ á onę polewkę pić/ mocnie to picie biegunkę ftánowi/ ták czerwona iáko y białą. *SienLek* 102v.

»mała ożanka« = *trissago Calep, Cn; trixago Cn* [szyk 6:4] (10): (nagł) *Camepitteos*. Mała Ozanka. [...] (–) OZanka mała/ kthora fię *Z* groeckiego ięzyka wykłada mała łofnka albo choia ábowiem woniey zełt [!] to ziele łofnowey/ á iefth mała ozanka podobna iakmiarz we wŕzythkich włofnołciach wielkiew ozancze *FalZioł* I 36d; mała Ozanka iefth ziele ktore rołcie liedá gdzie naziemi/ á iefth troiaki rodzaj iey/ iedna łnich iefth wıęczłzey moczy/ ktora ma łiftki iakoby rołchodnik/ iedno iŕz trochę mnieyŕze a kołmate *FalZioł* I 37a; Trzeci rodzaj mały Ozanki/ ma gałłki nałubtelnieyŕze/ blade y kołmate/ á to iefth prawy łamiecz *FalZioł* I 37a, +3b, I 36d, b [2 r.], c; *Trissago – Vzamkamala* [!]. *Calep* 1088a.

»ożanka mniejsza« (1): (nagł) *Sertula*. (–) TO ziele wzroftem podobne zwończowi/ powiedaią lekarze iżeby w moczy było podobne ozancze mnieyŕzey *FalZioł* I 141c.

»wielka ożanka« = *teucrion Cn* [szyk zmienny] (6): (nagł) *Camedreos*. Wielka ozauka [!]. je lenger je lieber. [...] (–) WIElka ozanka iefth ziele niebarzo wyłokie/ podobne ku dębczinie łiftki ma przyŕzyrŕzym ku miętcze podobne á rołkraiane *FalZioł* I 36b, +3b, I 36 żp, 37a, V 27; [Camepitheos vyelka oszanka *GlosyKórn* I 119; Ożanká kłofna álbo wielka/ *Teucrium maius. SienHerb* L#].